

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joi și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru strelnătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sînt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr
pentru fie-care publicare.

Nr. 6467 Scol.

Notă.

Postul învățătoriu Sofron Pop Costea, calificat pentru propunerea limbii magiare în școlile populare și în urma acesteia în lipsa de alți învățători cu calificatiune tolerat la școla noastră din Mucundorf, prin sentința tribunalului reg. din Elisabetopole de datul 27 Septembrie 1889 Nr. 3565 condamnat fiind pentru defraudare la închisore grea de 2 ani și la suportarea speselor, prin ordinațiunea ministerială din 31 August a. c. Nr. 35,176 este declarat de oprit dela cariera învățătorască.

Ceea-ce pe calea acesta se aduce la cunoștința organelor noastre bisericesci-scolare.

Sibiu, din ședința senatului școlariu, ținută la 28 Septembrie 1889.

Consistoriul arhidieceșan.

Sibiu, 9 Octombrie.

Este caracteristic, că deodată și atacurile la persoana Escelenției Sale domnului arhidieceșan și metropolit al nostru în colonele diarelor unguresci din patrie pentru răspunsul dat președintelui reuniunii de magiarisare din Ardel, s'au pornit noue și vehemente atacuri tot contra persoanei Escelenției Sale nu într'atata în „Tribuna” din Sibiu, cât în unele diare din Bucuresci.

Nu am exprimat însă temerea, că organele subalterne dela administrațiune vor face abus, și vor făuri traduceri la acele nume de botez, pre cari ungerii nu le au, și am adus și dovești de o asemenea încercare mai anii trecuți. În acest esces de zel am privit noi încercare de a face serviciu magiarisării.

De ar fi „Telegraful” din Bucuresci numai într'o mică parte așa de prost, pe cât este impertinent, și ar veni să crești, cu el este în rătăcire, presupunând, că vorba ar fi de traducerea magiară a numelui de botez în acte publice românesci, pe când jeterorii nepreocupate o scie, că noi am avut în vedere actele publice magiare. Aici însă e clar, că „Telegraful” din Bucuresci lucrăză cu intențiuni preconcepte; el din întreg articolul nostru citeză numai trei rënduri, în cari admitem în general traducerea de nume, face capital mare din intrăgă afacerea, și nu dă în noi, ci află de cuviință a lovii în jaf biserisării, și și-a uitat de că și-a dat turma jaf biserisării, că și-a uitat de că marea sa, ca principe al bisericeii ortodoxe române.

Dar de unde își ia „Telegraful” din Bucuresci dreptul ca să atribue metropolitului nostru un articol scris de noi, sub răspunderea exclusiv a noastră, un articol, pre care Înaltpreasfinția Sa între

de măsurile luate de actualul ministru de interne, am făcut amintire și de ordinațiunea, în care s'a dispus, ca în acte publice numele de botez să fie traduse unguresce, și am accentuat, că nimenea nu pôte combata aceste măsură, punct de vedere principial, deore-ce totă lumea așa face cu numele, cari se pot traduce și sunt cunoscute în deobste. Așa numele Ioan unguresce este János, nemșesce Johann, Iosif unguresce József, nemșesce Josef, Stefan unguresce István, Nicolau, unguresce Miklós, și așa am puté continua cu o lungă serie de nume de botez.

Așa s'a făcut în patria noastră de sute de ani, așa se face și acuma la numele de botez cunoscut în ambele limbi, sau în tôte trei ale patriei, și nime nu a aflat scandal în această împregiurare.

Așa face națiunea cea mai cultă, francezul, când d. e. scrie Jules Andrassy pe rându lui scrie Jean Bratiano pe marele bărbat de stat al României Ioan Brătian.

Și dacă noi scriem și de și Coloman Tisza, sau Desideriu Szilágyi, fără a se perde identitatea persoanei acestor domni ministri — Tisza Kálmán și Szilágyi Dezső, fără a ni se impută, că romanisăm de acesti magiari, noi încă nu putem vedé în actele publice magiare, dacă în loc de Ioan Faur în acte publice unguresci vom află Faur János.

Ne am exprimat însă temerea, că organele subalterne dela administrațiune vor face abus, și vor făuri traduceri la acele nume de botez, pre cari ungerii nu le au, și am adus și dovești de o asemenea încercare mai anii trecuți. În acest esces de zel am privit noi încercare de a face serviciu magiarisării.

De ar fi „Telegraful” din Bucuresci numai într'o mică parte așa de prost, pe cât este impertinent, și ar veni să crești, cu el este în rătăcire, presupunând, că vorba ar fi de traducerea magiară a numelui de botez în acte publice românesci, pe când jeterorii nepreocupate o scie, că noi am avut în vedere actele publice magiare. Aici însă e clar, că „Telegraful” din Bucuresci lucrăză cu intențiuni preconcepte; el din întreg articolul nostru citeză numai trei rënduri, în cari admitem în general traducerea de nume, face capital mare din intrăgă afacerea, și nu dă în noi, ci află de cuviință a lovii în jaf biserisării, și și-a uitat de că și-a dat turma jaf biserisării, că și-a uitat de că marea sa, ca principe al bisericeii ortodoxe române.

Dar de unde își ia „Telegraful” din Bucuresci dreptul ca să atribue metropolitului nostru un articol scris de noi, sub răspunderea exclusiv a noastră, un articol, pre care Înaltpreasfinția Sa între

celea grele ocupațiuni ale oficiului seu pôte că nici nu l'a cetit?

Un asemenea atac este de tot nedemn de un diariu, care are pretensiunea să fie considerat de organ serios, care are în vedere interesele românilor.

Este apoi lucru urit a denatură articolul nostru, este nedemn a cită numai trei rënduri, și a le comentă contrariu spiritului, care transpiră din tot articolul.

Noi până acuma am ținut de onestă luptă „Telegrafului” din Bucuresci, și onestitatea cerea, ca să ne publice întreg articolul, dacă crede, că suntem în rătăcire, și noi i am cumpăni argumentele, și ar fi posibilă o discuțiune, pôte în interesul adevărului.

Pe calea apucată însă noue nu ne este permis să mai stăm de vorbă cu diariul din Bucuresci, și el nu ne face nici o onore cu aceea, că pörtă cu noi același nume.

Pentru-ca publicul nostru să pótă judecă în cunoștință de cauză, reproducem aici întreg articolul publicat în „Telegraful Român” din Bucuresci Nr. 202 dela 5 Octombrie, a. c., care este următoriu:

Fericirile făgăduite de primul ministru al Ungariei începe să și arete urechile. Ministrul de interne este executorul marelor planuri ce au dospit în țesta tiszaistă.

Ceea-ce, după acesti adenci politici, împedecă avântarea naționalităților nemaghiare, cu puterea electricității, pe cărerea era și propășiri serioșe și a unei fericiri fără părimiri din calendariul ortodox și le scriu românesce.

Acosta a îngrijat pe neofitul ministru de interne și doritoriu de a aședă repede pe români în sinul fericitoriu al lui Avram, a dat ordine ca tôte numele să se traducă și să se scrie unguresce.

Nu ne miră din partea ungerilor; căci îi scim ce urmăresc. Ne putend să maghiarise de fapt pe români, voesc să și înfățișeze ca maghiari sau maghiarisăți pe hârtie și după nume.

Dar ne miră ceva în această împregiurare; ne uimesce chiar ușurința, cu care organul metropolitului ortodox dela Sibiu declară, că primesce aceea măsură.

„Nu putem condamná, dice organul metropolitan, nici aceea măsură de metropolitului nostru, și noi încă nu am urmat altcum, când am stat în fața numelor unguresci.

„O asemenea traducere o admitem și o folosim noi, fără a ne teme de vre-o încercătură în privința numelor de botez și fără de a vedea aici vre-o încercare de magiarisare.”

E! Inalt preasfințite! prea te-ai trecut! Ori cât îți va plăcea să fii în bunele grații ale guvernului maghiar și dreptul sfinția ta să botezi pe omeni altfelii de cât cum sunt ei botezați, ci cu numiri numai din calendariul religioșii ortodoxe la care aparțin.

FOIȚA.

Esposiția școlară din Paris.

(Încheiere)

O școlă și-a espus colecțiunea sa bogată de animale, alta colecțiunea de plante ori minerale, érași alta a espus arborul genealogic cronologic și istoric al familiei imperiale domnitore, multe alte școle érași lucrările, desemnurile și sculpturile elevilor, — tôte acestea după gust iaponez și în stil național. Din notițele esplicative și istorice, pe cari la cererea noastră verbală le primim cu cea mai mare prevenire dela un comisariu iaponez cult, vedem că obiectele de învățământ ale școlilor simple populare sunt morale, cetirea, eserciții iaponeze (les exercices japonais), scriere, calculare și gimnastică; ale școlilor populare superioare afară de cele amintite încă geografia, fisica, istoria, desemnul, cantul și la fete și lucrul de mână. Dacă socotim, că numărul școlilor populare publice acum e deja 25,330 și al celor private 585 și că din 6.740,929 copii obligați la școlă 3.033,116 cercetéză școlă regulat, apoi trebuie să mărturisim cu bucurie, că acest po-

por în scurt timp a făcut un progres foarte mare, pentru-că nu frumșea singuraticelor edificii școlare, nici perfecțiunea internă a școlilor singuratiche promovéză și caracteriséză cultura unui popor, ci cercetarea generală a școlilor populare, lățirea școlii și a interesului față de ea până și în cel mai mic sat, acosta decide gradul de cultură al unei națiuni. Acosta ni-o dovedesce asemănarea Svițerei cu Rusia, și a Persiei cu Japonia.

Între obiectele espuse, între instituturile reprezentate sunt foarte multe, cari își datoresc înființarea și înflorirea lor unei reuniuni, al cărei nume e „reuniunea iaponeză”, și care are de scop a studiă cele mai bune teorii și principii pedagogice și a se ocupa cu educățiunea și progresul, ce se arată pe terenul educațiunei. În fruntea reuniunii stau principii imperiali și între membri comitetului aflăm nu numai pe cei mai mari dignitari ai statului, ci și pe ambasadorii străini. Comitetul trimite comisari prin comitate, ca să țină conferență cu domni mai mari și cu învățătorii; mai departe edă o revistă, carea apare deja în 200,000 exemplare; s'a îngrijit și de mai multe cărți de especialitate d. e. o carte conducetore pentru învățători.

Cu un cuvânt esposiția iaponeză în tôte privințele e admirabilă și cu deosebire cea școlară

o recomandăm nu numai atențiunei bărbăților de școlă, ci și publicului celui mare.

Am urmărit cu atențiune și esposițiile școlare ale celorlalte state orientale, dar acestea sunt reprezentate întrun mod puțin interesant, de aceea țin de superfluu a le mai descrie. Acest raport însă voiu să-l încheiu cu esperiența, ce o am câștigat, că, cu tôte că școlile noastre pot concură cu școlile celor mai culte state europene, totuși trebuie să mai progresăm, pentru-că și la noi lasă multe de dorit frecuentarea școlilor, și la noi e foarte mare numărul școlilor neîmpărțite, inspecțiunea școlilor populare nu e suficientă, numărul școlilor populare bune perfecte e prea mic, starea materială a învățătorilor din cauza micimei salarelor e încă tot apăsătoare, și în fine m'am convins, că națiunile culte nu trebuie să rivalizeze una cu alta numai în privința armatelor, ci și în privința școlilor, și că aici cu deosebire are valoare proverbul: „cine nu progreséză, regreséză”. Să avem dară și de aci înainte în vedere dreptele cuvinte ale baronului I. Eötvös: „Singurul mod de a influență asuncrescerea morala a poporului este de a se căută în instrucțiunea poporală”.

Tradusă de I. Popovici.

Ori-ce traducere de nume este o gravă atingere a individualității morale a omului și înaltpreasfinția ta esti pus, nu spre a-ți magiarisă credincioșii, ci ai păstră și apără în contra maghiarisării.

Dar Țicii că această nu e o încercare de magiarisare.

Ce afirmare neîntemeiată, ce impietate profesat-a organul metropolitan!

Dar când fi vei numi pe români unguresce și le vei scrie numele unguresce, cum vei mai recunoște din scris că omul e român și nu ungar?

Vom cită un exemplu care e tipic și foarte convingătoriu. Acum câți-va ani. d. N. Ionescu, ilustrul orator român, făcând parte din comisiunea de delimitare a granițelor se opri la Vâlcele (Előpaták) câteva zile spre a se odihni. Cum credeți, că fu înscris ilustrul român în lista oșpeților.

Fu scris, după sistema ce a introdus acum ministrul unguresc și pe care cu dragă voie o admite Em. S. părintele Miron Roman, metropolitul românilor ortodocși, adevărat se traduse numele în unguresce. D. Nicolae Ionescu fu înscris în listă sub numele de *Micloș Ianoș*.

Desfidem pe ori cine ca în acest *Micloș Ianoș* se potă recunoște pe verdele român, pe omul care a fost și este podoba tribunei române.

Așa se va întâmplă, cu măsura luată de guvernul magiar, cu toți românii de peste munți, dacă nu se va pune frâu înclinării nesocotite a metropolitului Roman de a adopta aceea măsură și a o impune preoților ortodocși.

Noi protestăm contra ei; căci o considerăm ca un atentat la individualitatea morală și națională a românilor. Protestăm și mai mult și mai energic contra metropolitului care-și dă turma jaf Maghiarisării, uitând — și datorită și marea lui chemare.

Cestiunea ni se pare gravă și ne credem datorii a reveni. Vom reveni deci și vom dovedi cu exemple de numiri proprie traduse, că această traducere nu e nimic alta decât o magiarisare în totă forma.

Revista politică.

Inainte de a plecă Maj. Sa monarchul nostru la Meran, unde cercetă pe Maj. Sa împărătesă-regina, mai mulți ministri din cabinetul ungar au fost în Viena spre a supune apretierii Maj. Sale mai multe rapoarte, ce le vor aduce la desbatere în dieta din Budapesta.

Cu această ocaziune s'a deschis și șirul unor conferințe ministeriale comune continuate sub conducerea ministrului de externe, cont. Kalnoky, a căror însemnătate atât din punct de vedere al politicii externe, cât și cu privire la raporturile interne ale monarchiei noastre sunt de tot momentuoase.

S'a creșut de cuviință ca înainte de a răspunde ministrul honveșimei la interpelarea lui Irányi în cestiunea afacerii steagului „negru galbin” să se discute această cestiune și în consiliul comun de ministri, unde s'a și hotărât, că steagul „negru galbin” rămâne ca steag al armatei comune, ăr tricolorul va formă și de aici înainte steagul honveșimei. Armata va purtă titlatura de „cesaro și regescă” pentru ca să se împace ambițiunile tuturor.

Tot în acest consiliu s'a discutat și convențiunea vamală cu România, una din cestiunile cele mai importante, ce preocupă ați cercurile conducătoare din monarchia noastră. Și e lucru caracteristic, că și foile radicale maghiare, cari combăteau la început în mod de tot vehement încheerea unei astfel de convențiuni, pledă în termeni de tot favorabili pentru realizarea ei.

Convențiunea cu România, dice „Egyetértés” în numărul seu mai prospăt, este pentru noi un câștig în doit, căci nu numai foloșele economice avem să le socotim, dar și însemnătatea din punct de vedere politic. Ne am unii mai ștrâns cu statul român, cu care vom mai avé să luptăm alături pentru a ne apără interesele și existența. Și acesteia trebuie să-i dăm o importanță și atât mai mare, cu cât scim, că în timpul din urmă am pierdut cu totul simpatțiile din regatul vecin sârbesc.

Ceea-ce am prevădut înainte încă cu câte-va săptămâni, că se va întâmplă în dieta croată, ați este un fapt împlinit. Opozițiunea a prezentat un proiect, în care se cere unirea Croației cu Dalmația, respective alăturarea Dalmației la Croația. Acest proiect este subscris și de toți deputații starceviceni cu toate că nu trecă ședință, în care starcevicenii să nu ridice acuze grave asupra opoziției moderate, că nu pășesc cu destulă energie spre a pune capăt guvernamentalilor. Cestiunea se va discuta mult și de presa magiară, care în timpul din urmă a ple-dat mult pentru realizarea acestui proiect.

Împăratul german se află ărăși în călătorie și anume de astădată în orientul Europei. Cu ocaziunea căsătoriei moștenitorului de tron al Greciei, monarchul german cercetă Constantinopolul și va fi și oșpele Bucureștilor.

Călătoria se privește de o cestiune politică de cele mai importante. Monarchul german în călătoria sa spre Atena a făcut prima stațiune la Monzja, unde a fost întâmpinat de regele italian Humberto.

Simpatiile manifestate și cu această ocaziune de ambii domnitori sunt o dovadă a legăturilor de pretenie încheiate și întărite mai ales prin visita reciprocă, ce s'a făcut la curțile domnitoare. Evenimentului i-se dă însemnătate și din acel punct de vedere, că visita țarului s'a întâmplat numai cu câteva zile mai înainte.

Comentările asupra visitei țarului la Berlin continuă. Foile rusești se exprimă de tot variat în această cestiune. Pe când unele susțin, că visita a fost foarte rece și că țarul s'a arătat cu intențiune neînsuflețit și indispus, altele scriu în ton mai favorabil.

Mai importante sunt însă mărturisirile, ce le face acum presa germană. „Nat.-Ztg” comentând întâlnirea monarchilor, aduce scirea, că cestiunea statelor din Balcani nu a fost de loc atinsă și adusă în discuțiune pentru a nu promovă animosități momentane între monarhi, de aceea ea a și fost evitată. Țarul a voit să se convingă de atitudinea alianței triple față de Rusia și de Franța. Densul era de tot nedumerit și credea, că alianța totuși urmărește scopuri agresive, dar acum s'a convins pe deplin, că puterile centrale numai atunci pot păși pe câmpul de luptă, când una din ele va fi atacată sau scurtată în drepturile ei.

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român”.

Alba-Iulia, 16 Octobru, 1889. Dle redactor! La 14 și 15 Octobru s'a ținut sub presiunea comitetului suprem dlui baron Coloman Kemény ședința ordinară de tîmbră a comitatului Albei inferioare, în care s'a pertractat 46 de obiecte. Fiind-că în ședințele aceste s'au pertractat lucruri, cari ne interesează și pe noi tare deapropo, voesc a face un raport mai detaiat.

Chemat la ședință prin o comisiune stătătoare din persoanele dlor Gáspár inspect. de școle, Enyedi jude regesc și Ivan spiritual, comitele suprem se prezintă în sala destinată pentru ședințele adunării și deschide adunarea prin o vorbire, din care am putut culege, că Ilustritatea Sa nu prea este amic al denumirilor amplexiilor, ci ar dori ca dreptul de alegere să rămână și mai departe în mâna municipiilor, se înțelege, că aceste ar avé datorința a alege numai oameni iubitori de muncă, diligenți și mai pe sus de toate devotați binelui poporului.

Și amplexiții cei aleși ca și cei denumiți pot fi buni și pot fi și răi, și mai cu seamă pot fi răi, când nu se exerciază asupra lor o controlă serioasă și binevoitoare; încât e pentru amplexiții din comitatul Albei de jos — aceia sunt unul ca unul demni de oficiul ce-l poartă, — căci cei aflați de nedemni au fost înlocuiți prin alte persoane.

După această urmăz la rândul lor punctele puse în program și din aceste voin rapoartă asupra celor cari ne interesează mai mult. S'a ales la Blaș un protopretor și un pretore, fără ca din Blaș să fi fost vre un membru român de față la alegere, și această e destul de semnificativ.

Pretorii aleși sunt oameni tineri, calificați, iuristi și vorbesc și limba română, unul Simonfy altul Pongrácz.

De asemenea s'a ales pretore la Vințul de jos Iovian, de origine român, de religiunea romano-catolică — și de vice notariu în centru la scaunul orfanal Apolzan — precum se vede pôte și acesta să fi fost vre-odată român — după nume e și ați. De mai mare importanță a fost ratificarea unui contract în cheeat cu nisce anteprenori din Cluș, pentru construirea unui pod stabil peste Mureș — la satul Ciumbud și în legătură cu această cumpărarea regalelor vamei de preste Murș dela familia baron. Kemény, care tîrg s'a făcut spre a înlesni comuni cațiunea cu orașul Aiud și cu vecinul comitat al Tîrnavei mici. Membrul Berzenczey nu a fost de accord cu tîrgul, din cauză că prin această se îngreunăz fondul pentru lucrările publice pe deci de ani, dar adunarea având în vedere că familia Kemény a încheat cu municipiul un tîrg de tot favorabil și nu a obligat comitatul să plătescă banii până după construirea podului, la care dă și ministrul 10 mii de floreni, a aprobat contractul cu toate voturile contra unul. Tot în ședința această s'a decis ca pentru fondul de pensiune al amplexiilor comitatului să plătescă orașele 1/2% și comunele 1% arunc așa că acum acesta este cu al căsar-melor și cu al spitalului deja dora al 4-lea arunc. S'au mai ales membrii în comitetul administrativ și s'au incuviințat superfluul ce se nasce din clădirea căsar-mei la Abrud, care după părerea oamenilor este și a fost de tot superfluă și conculus luat a fost un ce pripit, din motiv, că oamenii acum sunt în clar, că cazul dela Vulcoiu nu a fost provocat prin ura unei naționalități contra celeilalte, ci a urmat în urma pozițiunii critice economice, în cari au fost aduși băeșii.

Et nunc venio la conculus adus de reprezentanța orașului Ocna Sibiului în cauza salarelor preoților și învățătorilor români de acolo. În anul 1849 — prin Octobru am cerut preoții români ca să li se dea și lor pământ drept porțiune canonică.

Obscea de atunci a votat pentru preoții români pământ de 45 gălete, care l'au folosit preoții până în anul 1871.

La anul 1871 cu trasarea drumului de fer — locul acela parte mare a fost espropriat și banii se vede, că n'au intrat în pungile preoților ci în ale magistratului, drept ce magistratul s'a înscris în loc de pământul pierdut să dea o subvențiune anuală de 700 fl — pentru preoți — patru la număr, 3 gr. or. și unul gr. catolic.

Suma această o au și ridicat preoții neconturbați până la 1887, când li s'a sistat solvirea salariului și și dotațiunea învățătorilor de 200 fl. Neîndreptății preoți au recurat până la ministrul, și ministrul a ordinar ca magistratul să plătescă banii preoților și învățătorilor. Magistratul însă în loc ca să satisfacă ordinațiunii ministrului a adus un conculus, prin care dă preoților 30 jugăre de pământ, învățătorilor denegă pretensiunea pentru totdeuna, ăr căt pentru restanță, cu care datorește orașul preoților se obligă a li o solvi în 4 ani.

Față de acest conculus preoții români au înaintat recurs, și așa comitetul permanent a aprobat conculusul magistratului, și a propus respingerea recursului.

Adunarea însă a purces mai corect, căci a decis a se solvi preoților și învățătorilor paralele momentan, ăr încât pentru venitoriu a însărcinat pe dl vice-comite, ca să cerce dacă conculus din 1871 este aprobat ori nu, căci la cas să fie aprobat, atunci acela este obligatoriu și pentru viitoriu, la cas să se nu fie aprobat, atunci magistratul va puté decide din nou — și după-cum sunt semnele, se vede că dotațiunea preoților va fi denegată, ceea ce nu ar fi în interesul orașului Ocna, după părerea mea, pentru că oamenii de acolo sunt avisați a trăi unul cu altul în pace și în bună înțelegere.

Este deci în interesul celor interesați a căută, că cum stau actele și a se îngrădi cu documentele necesari, căci de nu rămân pe jos, deore-ce conculus din 1849, ca unul care s'a adus sub împregiurări critice, cum se afirmă, nu pôte fi luat de basă la ulterioara deciziune.

Acest obiect a fost pertractat cu totă serioșitatea, și i s'a dat cuvenita atențiune, dar meritul de a nu se fi aprobat conculusul magistratului este al dlui Berzenczey și a altor câțiva, cari au stărnit să se facă dreptate petenților. Tot în această ședință s'a nimicit alegerea de notariu în comuna Ighiu unde a fost ales Bătăciu Aron, și care alegere atacată prin protest din cause formale a dat ansă și la un proces de presă contra Țariului „Ellenzék” din Cluș în colonele căruia a fost atacat proto-pretoarele, că ar fi pus în candidație un român din interesele proprii.

Încă un obiect și am terminat. Comitetul parochial din Cricău în lipsa de alte isvóre a decis unanim ca să se scotă un arunc de 5% pentru salariul învățătorului. În urma acestui conculus să obligă a solvi deci și greco-catolicii, cari nu au scolarie proprie. Evreul Bürger Márton a ridicat protest și a cerut că, dacă se face arunc să se facă și scolarie de stat. Recursul evreului a fost respins și oamenii și pot ține scolarie și învățatoriu se înțelege, că în lipsa unui edificiu corespunderiu trebuie spriginiți de cei competenți. Alegerile pentru membrii municipali al căror termin expiră sunt scrise pe 5 Novembre. Celelalte obiecte sunt de puțin interes pentru noi.

De încheere observ, că comitele suprem este un bărbat de o cultură superioară și acestei împregiurări este de a se atribui, că pertractările decurg obiectiv și în linisce.

Cronică din Zarand.

Zarand. 5 Octobru 1889.

Recolta cucuruzelor și a pómelor. — Prețul bucatelor — Timpul. — Săménatul de tîmbră. — Răscumpărarea regalelor. — Un oficer dela controlă de honveși șovinist. — Cărți oprite. — Adunarea de tîmbră a comitatului Hunedóra.

Abia s'a finit cu culesul cucuruzului, și adunarea paielor de pe câmp. Recolta e mijlocie în general la câteva comune bună. Mere, pere nu au fost multe. Merele se espórtă cătră Arad, tot astfel și nucile, cari au dat o recoltă mijlocie, pe unde au mai rămas nuci.

În Brad e o adevărată piață de nuci — pe timpul acesta Jidovii de aici și de airea, pre-cum și câți-va speculanți de ai noștri le adună, le spală, le uscă și apoi le transportă cătră Arad și Pesta. În est an măsura de nuci a 30 litre se vinde eftin cu 1 fl. 50 până la 1 fl. 80 cr. față de anii trecuți, când prețul s'a ridicat până la 2 fl. 80 cr. și chiar 3 fl. v. a.

Vinars de prune s'a fert mult, dar nu in grad așa mare relativ cu alți ani. In multe comune bă-tând ghiata, nu au fost prune de loc.

Preste tot in întreg Zarandul prunele bistrife au fost foarte puține, abia pentru făcutul de lictariu și numai din puține s'a fert vinars. S'au fert însă din prunele numite „roșii” și din cele „ursesci”, de cari s'au făcut multe in unele comune. Vinarsul de prune an s'a vândut cu 75 cruceri gradul, érá acum cu 90 cr. gradul, și se espórtă in grad mare in Bosnia prin un jidov, parte l cumpără aréndașii de prin comitat.

Acăul de vinars cinci ferii ardelenesi à 10 grade se vinde cu 9 fl. v. a. dus la Deva.

Durere că și aici speculanții și fierbătorii de vinars au câștigul cel mai mare. Economii noștrii cei mai mulți, ne având vase in ce se adune prunele, au trebuit să le vândă mai pe nimic cu 30—35 cr. măsura de 60 litre; érá carul cu 2 fl. 50 până la 3 fl. 50 cr.

O parte, neavând parale, ca să plătescă finanția pentru fiert, cum o numesc ei, au fost constrinși a luá căpara înainte pre vinars și astfel li s'a plătit gradul cu 75 cruceri, va se dăcă la fiecare grad au păgubit 15 cruceri.

Cucuruzul se plătesce cu 1 fl 15 cr. până la 1 fl 20 cr., cel nou măsura à 30 litre; érá grăul 1 fl 60 cr., până la 3 fl 10 cr. cel curat. Mazerea (fasolea) e foarte efină 1 fl., până la 1 fl. 15 cr. Ovésul fiind puțin, se plătesce bine cu 75—80 cr. măsura.

Timpul e noros. De trei zile plouă aproape in continuu. Economii sunt îngrijați că nu au sămănat aproape nimic, și se întârzie sămănatul. Locul prin ploii se bătucesce preste măsură și arătura de toamnă devine anevoioasă.

De câteva zile petrece in Brad comisiunea pentru răscumpărarea regalelor in frunte cu vice directorul dela direcțiunea financiară din Deva Andersen. Pertractările sunt liniscite, și cu partidele, cu cari s'au pertractat până acam s'au ajuns la deplină înțelegeră.

Vor primi răscumpărări și câteva din bisericile noastre, cari au posedat dreptul de regal trilar.

Astept să vedă câtă despăgubire va căpăta gimnasiul nostru din Brad, și voui referă altădată.

Mai in zilele trecute a fost in Brad și Baia de Criș comisiunea de controlă dela honveđi. De astădată ne-a fost dat să vedem și să auzim pe locotenentul din comisiune, paremise Boronsyai cu numele, cât de departe a ajuns cu sovinismul.

Densul strigând feciorii cu numele de „János” „Péter” etc. de sine se înțelege, că acestia fiind români și nesciind ungueresce nu au răspuns dintrênși, érá alții dela linie au strigat „hier” și alții „aici”, cea-ce a scos din sărute pe dl locotenent B. și l'a făcut să injure de „Isten”, dicând unui fecior că: nu s'c ie tu că ești un gur și nu s'dranță de români”, ceace a indignat pe toți cei prezenți. Jurământul, nevoind d. locot. a l dá să-l cetască cineva, l'a cetit densul într'o limbă românescă cum se nu o mai auzi! Ei! nu așa au să tracteze oficerii cu feciorii români, cu fii patriei, cu cari vor avé să lupte contra inimicului comun. Nu așa se câștigă inimile românilor, prin batjocuri publice. Un fecior român dela sate a răspuns locotenentului „pe mine nu me chiamă János! Românul tot român va rămâne, și prin o tractare dură l îndârjesci mai tare.

In zilele aceste au primit oficiile parochiali circulariul Ven. cons. prin cari la mandatul ministerial, se îndrăc din scóle și bioliotece scolare cărțile: „Arionul”, „Cântece de irođi” etc. Scopul nu și-l va ajuge ministrul. In scóle și in bioliotece nu vei mai vedé cărțile oprite, cine le va scóte însă din familii? Va esistă ore putere, care să le estirpeze și dea focului? și chiar atunci ele vor rămâne in gura poporului. Ei! bine! „Cântecele de irođi” le-au tradus și magiarii de pe aici.

Cu ocaziunea sărbătorilor Crăciunului ori-cine a putut vedé câte o cetă de tineri magiari din Baia de Criș, cari umblă cu „craii” cu acelea cântece de irođi, firesce traduse ungueresce in manuscript, pe care le opresce ministrul din scólele române. Nu cumva se vor îndrăc tinerilor numiți, ca să și câștige câți va florini cu cântecele anatemisate la români? Vor umblă magiari, cari le au adoptat, vor umblă și români și ridicul are se rămână cine și pune firea cu pruncii și vrea să le estirpeze obiceiurile și modul de a și câștigă un colăcel s'au cățiva cruceri.

La 24 Octobree n. se va ține adunarea de toamnă a comitatului Huniedórei. Obiectele puse la ordinea zilei trebuie să atragă atentiunea membrilor români ai reprezentanței.

E vorba despre casele comitatului, ce se edifică, pentru cari vom avé să solvim suma de 160.000 fl. de pe spesele noastre; apoi e vorba de remunerarea învățătorilor confesionali și comunali, cari vor face mai mari progrese in limba magiară. Va se dăcă, e întrebarea să dăm noi românii pentru magiarisarea

noștră din pungă și încă într'un comitat, unde numărul stăpânilor față de stăpâniți dispăre. O altă cestiune e ajutorarea „societăților magiare teatrale” cari vor umblă prin provincie să ne desfăteze și cultivate.

Ar fi timpul, ca bărbații noștri fruntași din comitat să fie la locul lor, érá membrii să participe cât mai mulți, spre a ne puté pronunță cu demnitate in cestiuni așa momentóse. *Correspondentul.*

Prescurtare din discursul presidial,
cu care s'a deschis ședințele adunării generale a Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român la Făgăraș in 15/27 August 1889.

(Urmare din Nr. 108 și incheere.)

Literatura și interesele Asociațiunei au fost aduse la cunoscință publicului cetitoriu in 7 ani prin 7 publicațiuni in format 8° și prin organul seu oficios „Transilvania” in 20 de tomuri format 4°, care tóte au costat in suma aproximativă, labóre, hârtie, tipariu, espedițiune 16.000 fl.

Adunând aceste cifre într'u o sumă totală, vom află, că Asociațiunea cheltuieste pentru scopurile sale in 28 de ani sumașora de 58.700 fl.

Ore însă unde sunt fructele acelei sume cheltuite? va întrebă speculantul dela bursă.

Dacă noi am fi anglii, in loc de ori-ce alt răspuns am întrebă și pe speculantul: Ce capital reprezintă cutare ingineriu, cutare advocat, medic, architect, agronom, silvicultor, comerciant, funcționarul la vre-un institut de credit, publicist, profesor, cari toți și fie-care au venit sigur câte 2000 fl. pe an? Dacă din aceste clase de cetățeni ar fi eșit in cei 28 de ani numai 20 de tineri ajutați cu stendii dela Asociațiunea transilvană, cari astăzi pe lângă frumósă lor pozițiune socială au câte două mii florini venit anual, adecă cu toții 40.000 fl., apoi această sumă ca interese de 5% reprezintă un capital de 800.000 fl.

Tot după acest metod ar calculă englensul practic și cu ajutoarele date meserieșilor, l'ar întrebă pe fie-care, cât costă capul și brațele sale, érá meseriașul practic i-ar răspunde: Capul și brațele mele au valoarea de 20.000 fl., pentru-că al meu câștig sigur este 1000 fl. pe an.

Intr'aceea meritul cel mai mare și neperitoriu al Asociațiunei transilvane nici de cum nu stă într'u împărțirea acelor vre o 50 mii de florini la studenți și la învățăcei, ci adevărata ei putere dătoare de viață s'a manifestat îndată dela început și urmază a se manifesta până in ziua de astăzi in admirabila sa influință morală, cu care a pătruns tóte fibrele vieții poporului nostru in această țără și in afară. Nu din vre-o detertațiune ășuratică o dicem această noi ardelenii, ci numai pentru-că așa plăcuse lui Ddeu și monarhului nostru, că érași tot dintre munții acestei țări să se dea bold activității naționale române și inaintării ei in cultură și civilizațiune.

O mulțime de părinți cu stări și cu averi considerabili vedând că s'a format o societate, care ajută la studii pe fii părinților mai lipsiți, împinși de o justă ambițiune, au început să îngrijescă și ei cu totul altmintrea de instrunțiunea și educațiunea pruncilor proprii.

Când au vădut femeile române cu ocaziunea primei esposițiuni române din 1862, că munca lor de casă este lăudată și premiata in fața țării, ca și cum ar fi vibrat prin tóte fibrele lor un curent electric dintr-o columna Voltaiană, așa s'a simțit tóte încurajate și totodată consolete in spiritul lor.

Când lumea vedă, că produsele poetice ale geniului român sunt lăudate și premiate in persoana neuitatului nostru amic Andreiu Muréșanu, érá arta muziceii in aplaudarea și premiarea Elisei Circa, o mulțime de talente fuseră in-pintenate, ca să și cerce și ele puterile lor in ambele acelea arte. Premiile, unul de 50 și altul de 30 de galbini votate cu acea ocaziune nu insemnau nimic in comparațiune cu escelenta rivalitate destepată prin acelea.

Și concertul și corul din 1862! Numărați-ve rog, dacă puteți, concertele și corurile câte s'au înființat de atunci încóce până și in ținuturile cele mai ascunse ale munților, unde se aud numai sunetele doioșe ale fluerului păstoresc.

Insă nici acestea nu sunt cele mai mari merite ale Asociațiunei transilvane. Când traseră in discuțiune regulele limbii române filologi ca Cipariu, ca Laurian, Gabriel Muntean in auzul unii public de opt sute de persoane, in frunte cu cei doi prelați, când acel public auzi din graiul unuia dintrênșii, cuvintele: „cum voui merge acasă, voui emite circulariu cătră clerul meu, că de aici încolo să se introducă preste tot scrierea cu litere și cu ortografia adoptată de cătră Asociațiune”, cine póte să măsore cu mintea sa importantanța progresului, care s'a deschis limbii noastre din aceea órá înainte? Să compare ori cine scrierile publicate până in 1860 cu cele de astăzi, nu ale unor scriitori de profesiune, cari la ori-ce popor fac escepițiune dela regulă, ci scrierile eșite din penele mai multor sute de cărturari, de a două și a treia categorie, pentru-ca să măsore fără preocupățiune marea distanță făcută înainte.

Se va dăcă însă ceea-ce s'a și auzit une-ori, că limba scrisă este numai pentru cărturari. Da, întocma așa precum sunt tóte limbile scrise pentru aceia, cari le știu atât ceti cât și ale scrie. Ore însă tocma așa el dintr'o generațiune in alta? Dacă voesci ca să șc ie mai mult, ai să te faci apostolul seu, să mergi la el și să-l înveți limba. Asociațiunea noastră având și această misiune importantă concredută ei prin statute de cătră monarch, a implinit o așa, încât ea póte dăce in cuget curat, că influința ei tocma in punctul acesta este cea mai salutară. Bétrânii noștri își pot aduce aminte, că Asociațiunea noastră și ține adunările sale anuali încă și in regiuni de acelea, in care pe locuitorii din loc români curați îi prindea mirarea, când auziau pe așa numiții domni vorbind și ei românesce. Astăzi din aceleași regiuni ne vin sciri despre scóle bune, înființate re uniuni de femei române, consorturi de credit, zidiri de biserică noue și alte întreprinderi folositoare, in care se manifestă viața poporului.

Limba română vorbită așa precum cere geniul ei, are in sineși un farmec misterios, care cueresce auzul omenesce precum îl cueresce cea italiană, sau dialectul Franciei meridionale cum și celelalte două limbi neolatine. De aci se

explică și împregiurarea, că in avuțirea și cultivarea limbii române in proborțiunea, in care se desvóltă și cunoscințele omesci, este împreunată cu greutăți neasemănat mai puțin decât cultivarea altor limbi, care difer cu totul in vocabulariu, in formele gramaticali, in sintacsa și in tot spiritul lor de tóte limbile neolatine, ca și de cele două clasice, una numită a dăilor, érá cealaltă a imperatorilor.

Că înființarea și susținerea Asociațiunei transilvane a fost și mai este încă pe timp îndelungat una din cerințele cele mai imperioșe ale națiunei noastre in această monarchie se cunósce și din împregiurarea, că preste puțin după începerea activității ei, in Arad și la Cernăuți s'a simțit aceeași necesitate de a cultiva literatura română și pe poporul român din acelea două țări, nu numai prin biserică și scóla, ci și pe această cale apucată de acei 180 de români in anul 1860.

S'a imputat din unele părți Asociațiunei noastre, că nici până astăzi nu a înființat secțiuni științifice. De trei ori s'a încercat și de trei ori a repășit atât din lipsa de membrii, cât și din lipsa de fonduri.

Inființarea scólei de fete cu internat este comentată din diverse părți in multe moduri, care in se difer unele dealte așa de tare, încât uneori și s'ar părea, că despre educațiunea femeii române nu disputa români, ci nisce nordamericani cu mohamedani. Despre această însă ni se va da ocaziune de a conversa in alt timp și la alt loc. Pentru acum rămâne ca se declarăm ședințele adunării generale a 28-a deschise.

Varietăți.

* (Ovațiune interđisă.) După-cum am anunțat in Nr. precedent, inteligința română din loc a fost decis, ca Sâmbătă séra să se facă un conduct de toțte Escel Sale I. P. S. D. archiepiscop și metropolit al nostru din incidentul atacurilor foilor magiare pentru epistola adresată președintelui Kultur-egyletului, poliția din loc însă — nu putem scđi din ce motive — a aflat cu cale a interđice ținerea acestui conduct. Fruntașii poporului nostru din comunele invecinate, înțelegând despre hotărira luată de inteligința de aici, s'a prezentat într'un număr considerabil și ei pentru de a și manifestă aderența și stima față de archiereul lor, dar neputându se ține conductul proiectat, s'a mărginit tótă afacerea la o cină comună in pavilionul ospătării din „Hermannsgarten” unde s'a prezentat un număr frumos dintre cei mai de frunte membrii ai inteliginței noastre, un număr considerabil de preoți și învățători din jur și — putem susține — bihe preste 100 de țărani din comunele Boița, Sadu, Rășinari, Poplaca, Gurariu, Ocna, Gusterița etc.

De sine se înțelege, că sub buna impresiune a incidentului de convenire nu a lipsit nici toastele, cari in parte preponderant s'a ținut in onórea Escel. Sale. O impresiune deosebit plăcută a făcut toastul fruntașului nostru econom Ioan Clója din Boița, care in cuvinte precise și bine alese, logic și cu mult spirit a declarat in numele poporului, că cele scrise de Inaltpreasânția Sa cătră președintele Kultur-egyletului poporul le consideră de ale sale; a în-tonat apoi aderența poporului cătră inteligință, naturali să-i conducători, asigurând atât pe Inaltpreasânția Sa cât și pe inteligință, că poporul urmăresce cu viu interes faptele lor, și între ori-ce împregiurări pot conta pe spriginul și aderența poporului. Toastul a fost întimpinat cu cele mai vii aprobări din tóte părțile. Această convenire foarte animată a durat până târziu nóptea in cea mai esemplară ordine, dând poporul nostru și cu această ocaziune un esemplu eclatant, că e un element de ordine.

* (Invitare.) Comitetul central al reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului va ține Sâmbătă in 14/26 Octobree 1889 in comuna Nocrich in edificiul scólei române o întrunire agricolă, la care se va discută despre trifoiu și eventual despre alte cestiuni agricole.

Inceputul la 10 ore înainte de améđi. La această întrunire sunt poftiți toți membrii și sprijinitorii reuniunei noastre precum și cei ce se interesază de progresul agriculturii la noi.

Sibiiu, in 18 Octobree, 1889.

Comitetul central al reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului.

* (Princesa Milița de Muntenegru.) Princesa Milița, actuala mare princesă Nicolaevna a făcut un dar patriei sale, care caracteriséză miseria din Muntenegru. Princesa primise dela țarul Alexandru III dar de nuntă 1 milion ruble rusesce. Milița s'a gândit a întrebuintă suma această pentru ușurarea celor ce sufer de fómă din Muntenegru și așa trimise tatălui seu toți banii spre ai împărți. Din această sumă cu 500.000 ruble s'a plătit datorria la o bancă vienesă, de unde s'a imprumutat anul trecut bani spre a se cumpără bucate.

* (Scrutătorii maghiari in Constantinopol.) O dragoste de tot mare a cuprins pe sultanul pentru scrutătorii maghiari dela biblioteca din Constantinopol. Inainte de a plecá acasă au fost invitați la un prânđ in palat, unde li s'a servit bucate orientale in mod oriental. Despre acest prânđ a raportat apoi secretariul sultanului stăpânului seu, carele a mulțamit scrutătorilor maghiari tot prin secretariu cu următoarele vorbe: Maj. Sa ve împărțasesce salutarea sa și se bucură foarte mult, că a-ți aflat lucruri, care se referă la trecutul națiunei ma-

ghiare. El e gata și în viitoriu a face totul spre a se întări legăturile de rudenie între unguri și turci. Toți membrii au primit orduri și distincțiuni.

* (Vânătoarele dela Gurghiu). Vânătoarele dela Gurghiu s'au făcut și în anul acesta fără însă a lua parte și membrii din casa domnitoare. Maj. Saa trimis pentru spese preste 1000 fl. Gonacii au adus Urși mari, numai unul a fost însă împușcat.

* (Liferări) Inaltul ministeriu de resbel înțenionază liferarea de diverse articole pe calea concurenței. Mustre din obiectele pentru liferare se află la depoul filial de montură în Bělgrad. Ofertele se se înainteze până în 10 Novembre a. c.

Diracțiunea căilor ferate reg. ung. deschide concurență de liferare pentru materialul trebuincios pentru drumurile ferate pe anul 1890 pe calea ofertelor. Ofertele se se înainteze până în 9 Novembre.

Comisiunea conducătoare pentru construirea drumului de fer Cinci-biserici-Barci escrie concurență de oferte pentru materialul trebuincios spre construirea liniei ferate. Ofertele se se înainteze până la 5 Novembre a. c. Detaieri pentru toate întreprinderile acestea se pot primi la biroul camerei comerciale din Brașov.

* (Asigurare de $\frac{1}{4}$ de milion). Maurițiu Philipp Henric, principe de Hanau, care a murit de câteva luni a fost asigurat pe viață la „Ces. reg. priv. Riuniune Adriatica di Scurta in Triest“ pentru suma de 250.000. Numita societate a plătit această pretensiune imediat celor competenți. Remarcabil, că o parte însemnată din această sumă s'a asigurat numai de vr'o 8 luni. Acest cas dovedesce că reuniunea de asigurare se bucură în străinătate de o mare lățire și că la ea nu reflectează numai casa burgezilor, dar și aristocrația înaltă.

Mulțamită publică.

M. O dómne și domni, cari au binevoit a participa la conductul funebru al mult regretatei noastre mamă și sócră *Susana Nasta* nasc. *Wallner*, binevoescă a primi prin aceste cordiale noastră mulțamită.
Consangeniū defunctei.

Loterie.

Sâmbătă, în 19 Octobre 1889.

Buda: 62 6 49 41 77

Bursa de Viena și Pesta.

Din 21 Octobre 1889

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6%	—	—
Galbin	5.68	5.67
Napoleon	9.47 $\frac{1}{2}$	9.46
100 marce nemțesci	58.42 $\frac{1}{2}$	58.40
London (polită pe trei luni)	119.35	119.50

Nr. 6549 Plen,

[214] 2—3

CONCURS

pentru conferirea stipendiilor și ajutoarelor din fundațiunea „*Andronic*“ pe anul 1890, prin acesta se escrie concurs cu termin până în **31 Decembre 1889 stil. vechiu.**

La acest concurs pot lua parte:

- I. *Invățacei* de ori-ce meserie;
- II. *Sodali*, cari s'au eliberat în decursul anului 1889 și
- III. *Sodali*, cari petrecând cel puțin 6 ani consecutivi la meseria lor, au dat dovedii despre dexteritatea și hărnicia lor pentru a se pute face măestrii.

Toți, cari voiesc a concură la stipendii și ajutoare, au să producă în general;

1. Carte de botez.
 2. Atestat comunal despre averea proprie și a părinților.
 3. Atestat familiar dela parochul locului despre familia părinților concurentului, și fiind și acesta căsătorit, și despre familia densusului, în atestat având să se cuprindă și arătarea, că în familia câți copii sunt minoreni, câți frecventază scóla și câți se mai află la vre-o meserie.
- Afară de recerintele aceste generale au se mai arete în special.

I. Învățaceii:

- a) că au implinit anul al 12 lea al etății;
- b) că au cercetat cu succes bun cel puțin scóla poporală;
- c) că au încheiat contract cu măiestrul, și că contractul s'a înregistrat în condica autorității industriale (protopretore, ori magistratul) — având a l alătură la concurs în original sau în copă autentică.

II. Sodali:

- a) că au terminat periodul de învățatură în decursul anului 1889, ceea ce vor dovedi prin atestatul autorității industriale (§ 67 art. leg. XVII 1884);
- b) că au purtare bună și fae sporiu mulțamitoriu, și ccesta o vor dovedi prin atestatul măestrului, eventual cu cartea de lucru;
- c) să arete ce limbi sciu vorbi și scrie, prin atestat dela măestru;
- d) că aparțin ca membrii la vre-o reuniune de meserie și această o vor dovedi cu certificatul dela reuniune.

III. Sodali ce sunt în condițiune a deveni măestrii.

- a) să aibă certificatul de măestru;
- b) să fie lucrat cel puțin șese ani consecutivi, ce vor dovedi cu atestatele dela măestrii la care au lucrat
- c) în cerere să arete anume: unde voește a se aședă ca măestru, ce felu de mijloce în bani mai au pentru a și începe meseria pe socotéla lor, apoi să producă și alte documente recomandătoare.

Dela toți concurenții de ori-ce categoriă se recere, ca cererile să fie scrise și subscrise cu mâna lor proprie, și adresate *Consistoriului archidiececan*

gr. or. din Sibiu, se le înainteze aici cel mai târziu până în **31 Decembre 1889 st. vechiu.**

Cererile sosite după acest termin nu se vor lua în considerare.

Sibiu, din ședința plenară a consistoriului archidiececan, ținută la 2 Octobre, 1889.

Miron Romanul,

archiepiscop.

Nicanor Frateșiu,

secretariu.

Nr. 311

[215] 2—3

CONCURS

Cu 1-a Ianuaru 1890 vor fi a se ocupă:

- I. 2 (doue) ajutoare à 20 fl. pe an din fundațiunea „*Tofaleană*“, menite pentru tineri descendenți din vre-o familie de ale foastei comune „*Tofaleu*“, cari ar voi să învețe vre o meserie care;
- II. 4 (patru) ajutoare à 25 fl pe an, menite pentru tinerii români, cari voesc a învăța vre-o meserie, dar mai cu sémă: rotăria, lemnăria, (bărdășia) fărăria, măsăria (templăria), cismăria pălărieria, curelăria, șelăria, mașinăria agricolă;

III. 2 (doue) ajutoare à 100 fl. pe an, pentru tineri, cari ar voi a se perfecționă în o măestrie de lemnăria mai perfecționată: (facere de cruci și colonade, învălișe de case după sisteme moderne, sculptura în lemn sau strugăria mai perfecționată) pentru a căror conferire se escrie concurs.

Cererile au a să înaintă comitetului Asociațiunei transilvanepentru literatura română și cultura poporului român în Sibiu până la 30 Novembre n. 1889.

Cererile intrate mai târziu nu se vor consideră.

Aspiranții la vre-unul din ajutoarele amintite sub I și II, au să acludă la suplicele lor:

- a). Atestat de botez în original sau în copie legalisată,
- b). Testimoniu scolic de cel puțin 4 clase elementare.
- c). Contractul încheiat cu măestrul, conform § lui 61 al legi industriale (art. de lege XVII § 67: 1884), în original sau în copie legalisată, și o adeverință dela măestru despre succesul cu care lucră.

d). Atestat de moralitate dela autoritatea competentă locală.

e). Adeverință dela părinți sau tutori, că sunt decisi a lăsa pe fii sau pupili lor la învățatură până se vor perfecționă pe deplin.

Suplicanții la vre-unul din ajutoarele amintite sub III, au să presente următoarele documente:

- a). Atestat de botez în original sau în copie legalisată.
- b) Atestat despre cursurile scolare absolvate înainte de a intră la învățatură la una din specialitățile de lemnărit, amintite mai sus. Atestate de clase inferioare clasei a IV elementară nu se vor luă în considerare.

e) Atestat, că se află lucrând la vre un măestru sau institut de această specialitate și cu ce succes.

d) Atestat de săracie sau de orfan, dacă concurentul este orfan.

e). Atestat de moralitate dela autoritățile competente.

f) Adeverință dela părinți sau tutori, că se deobligă a lăsa pe fii sau pupili lor la învățatură până se vor fi perfecționat pe deplin.

Se însemnă, că între concurenți cu calificațiune egală la cele două ajutoare à 100 fl pe an de sub pt. III se vor preferi tinerii născuți în munții apuseni ai Transilvaniei.

Din ședința comitetului Asociațiunei transilvanepentru literatura română și cultura poporului român ținută în Sibiu la 4 Octobre 1889.

G. Barițiu, Dr. **I. Crișianu,**
președ. secret. II.

Nr. 303-

[216] 1—3

CONCURS

Pentru ocuparea unui post de profesor gimnasial calificat pentru filologia clasică (limba latină și elină) conform legi de instrucțiune din anul 1883 art. XXX, §§. 29, 30, 61 și 62 se escrie concurs.

Concurenții vor adresa, în termin de 15 zile dela prima publicare a acestui concurs, către șubscrisa eforiă scolară petițiunile lor instruite cu documentele care atestă:

- a) că sunt români de religiunea greco-orientală;
- b) că au purtare bună atât în privința moralității, cât și în relațiunile civile;
- c) că sunt de constituțiune firmă și deplin sănătoși;
- d) că au pentru filologia clasică calificațiunea prescrișă de legea citată mai sus.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Până la obținerea decretului de profesor ordinaru (conform cu § 30 din legea de instrucțiune din anul 1883) salariu anual de 800 fl., ér după denumirea de profesor ordinaru salariu anual de 900 fl., adausul cuinuenal de 50 fl., care se repetéză de cinci ori, 130 fl. relut de cartir și drept de pensiune conform statutelor. Concurenții cari pe lângă calificațiunea prescrișă vor documenta, că au servit cel puțin trei ani la alte institute medii de creștere și învățământ, pot fi aleși profesori ordinari recunoscându-li se pentru pensionare și pentru diferitele emolumente trei ani din serviciul lor anterior.

Concurenții vor declara în petițiunile lor, că se vor supune normativelor și dispozițiunilor în vigore ale institutului.

Brașov, 3/15 Octobre, 1889.

Eforia scólelor centrale române ortodocse-résărltene.

Nr. 265.

[217] 1—3

CONCURS

Devenind postul învățătoresc din parochia greco-orientală *Mihalț* vacant pentru anul scol. 1889/90 prin acesta se escrie concurs cu datul dela prima publicare în restimp de 30 zile.

Emolumentele sunt:

1. Salariu pe anul scolic 1889/90

150 fl., a se plăti din repartițiune din cassa sfinte biserici gr. or.

2. Cartir liber în edificiul scólei.
3. Lemne suficiente pentru scóla și învățatoriu.

Doritorii a ocupă acest post au a și substerne concursese sale sub terminul susindicat conform statutului organic și legilor de scóla în vigore.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Alba-Iulia, 30 Septembrie, 1889.

Alesandru Tordășian,
protopresbiter.

Nr. 793.

[218] 1—3

CONCURS

Pentru întregirea postului de învățatoriu din comuna *Merghindea* al protopresbiteratul *Agnitei* se escrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare:

Emolumentele sunt:
Salariu anual de 150 fl. cartir și lemne de foc.

Doritorii a ocupă acest post au a și substerne petițiunile lor instruite conform dispozițiunilor esistente până la terminul prefipt la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului *Agnita*, la 29 Septembrie, 1889.

Sabin Piso,
protopop.

Nr. 496.

[212] 2—3

CONCURS

Incuvinițându-se instituirea unui post de capelan în parochia de clasa a doua din *Cióra* prin inaltul ordin consistorial dela 30 August 1889 Nr. 5290 B. pentru ocuparea căruia se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:
O terțialitate din toate venitele parochiei, cari după calcularea și regularea din urmă trec cu ceva preste suma de 750 fl.

Cei ce vor voi și vor cugetă se reflecteze la ocuparea menționatei stațiuni de capelan în parochia *Cióra*, au să-și adreseze suplicele instruite conform legilor esistente în terminul preclus oficiului ppresbiteral subsemnat.

Sabeș, în 28 Septembrie, 1889.

Oficiul ppresbiteral gr. or. în conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Tipeiu,
protopop.

Sz. 2937/889 polg.

[169] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék köz-hírré teszi hogy Turoczy Dénes besenyei lakós által beadott kereset folytán Bord köz-ség italméresi jogának arányosítása megengedhetősége és az aránykulcs megállapítása feletti tárgyalás hátaridejeül **1889 évi October hó 29-ik** napjának d. e. 9 órája Bord község házához kitűzetik, mikorrá az összes érdekeltek, a birt. rend. utasítás 15 §-ra való figyelemzetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a keresetet Bord előljáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi július hó 6-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, *lakab Árpád*
elnök. jegyző.